

parohiei (231-234) și *Stilul unei prezențe prin Biserica de acasă* (235-237). Volumul propune și o *Bibliografie* esențială (237-238).

Ceea ce ne apare ca important în această construcție, pe temei narativ, a Teologiei Pastorale sunt propunerile de diagnoză pastorală din capitolele II și III. Astfel, unul din subcapitole se intitulează: *Creștinismul – o limbă străină de reînvățat* (61-62), un altul vorbește despre revalorizarea verbului „a include” (numit de autor „verb decisiv pastorației”), iar un alt subcapitol despre cum „nimeni nu e gata, ci se pregătește împreună cu...” (77-79). Vizând practicile pastorale „saturate”, autorul propune însușirea pastoralei „des-limitate” prin asumarea migrației necesare spre valorile „pastoralei domestice”, pe care le și propune cercetării în capitolul al III-lea: nu una, ci mai multe umanități; a sta în durerea celuilalt; întoarcerea către „Lazări”; schimbarea eclesiologiei în eclesiologie socială. Un volum al concreteții pastorale.

Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Necula

Vicenzo Paglia, *L'Algoritmo della vita. Etica e Intelligenza Artificiale*, Editura Piemme, Mondadori, 2024, 198 p., ISBN 978-88-566-9360-7

Autorul, Vicenzo Paglia, fost episcop de Terni, apoi arhiepiscop și președinte al Academiei Pontificale pentru Viață și consilier spiritual al Comunității Sant' Egidio, în cadrul căreia este însărcinat cu acțiunile legate de asociația „Oameni și Religii”, specializată în întâlniri ecumenice și interreligioase. Preocuparea sa editorială vizează dialogul cu credincioșii laici, pe seama unei lecturi a lumii prin medierea culturii oferite de cărțile cu un conținut important religios, pastoral și social deopotrivă. La aceeași editură au apărut *Vivere per sempre* (2018) și *L'eta da inventare* (2021). Am reținut, în lectura personală, o altă serie de cărți cu un valoros conținut pentru înțelegerea pastorației catehumenale: *Destinati alla vita* (San Paolo Editizioni, 2024, 224 p.), *Dialoghi post-secolari* (Baldini Cartoldi Dalaim 2024, 224 p., apărută în colaborare cu Giuliano Amato și Giancarlo Bosetti) și *Sperare dentro un mondo a pezzi* (Edizioni Sanpino, 2023, 152 p., în colaborare cu Domenico Querico).

Volumul pe care-l prezentăm – *L'Algoritmo della via. Etica e Intelligenza Artificiale (Algoritmul vieții. Etica și Inteligența Artificială)* – păstrează un ton jurnalistic și academic, concomitență extrem de utilă pastorației, aducând la îndemână cititorului o serie de analize extrem de utile culturii catehetice interconfesionale. De altfel, autorul pornește în construcția științifică a discursului de la un adevăr: tehnologia poate fi considerată ca o biruință pozitivă a umanului și, de aceea, ea nu trebuie demonizată *a priori*. Descriptiv și atent la nuanțe, autorul propune lucrarea aceasta ca pe un jurnal de cercetare. Astfel, după introducerea (5-

12), găsim o serie de 5 capitole și un mare capitol de anexe. Reținem capitolele după cum urmează: 1. *Roma Call for AI Ethics* (13-42); 2. *Știința, Tehnica și Etica* (43- 60); 3. *Căi împărțite* (61- 102); 4. *A governa sau a fi guvernați?* (103-130) și 5. *Un nou umanism* (131- 146). Lor se adaugă o serie de anexe (*Appendici*, 147- 197): Conținutul Documentului *Roma Call for AI Ethics* (28 februarie 2019, Etică-Educație-Drepturi), *Addendum* (Preamble, A Renewed Understanding of Principles, Final Considerations, 153-156); *Ziua Mondială pentru Pace – 1 ianuarie 2024. Inteligența Artificială și pacea* (157- 168); *Mesajul Sanctității sale Papa Francisc pentru LVIII zi mondiale ale comunicațiilor sociale. Inteligența artificială și înțelepciunea inimii: pentru o comunicare deplin umană* (169- 175), *Textul integral al discursului Papei Francisc la G7* (177- 188) și *Discursul Papei Francisc către participanții la Conferința internațională a fundației „Centesimus annus pro pontifice”* (189-192).

Valoroasă prin analizele și documentele însumate drept fundament al acestora, cartea lui Vincenzo Paglia devine obligatorie în lectura unei lumi atinsă de AI și care are nevoie de restaurare în Hristos a nativilor digitali. O comunicare coerentă nu se poate naște decât din analize atent construite și evaluarea lor educațional-catehetică.

Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Necula

Oliver Freiberger, *Religionsvergleich. Ansätze, Kritik, Praxis*, Seria Studienkurs Religion, Editura Nomos, Baden-Baden, 2022, 191 p., ISBN: 978-3-8487-6876-9 (print), 978-3-7489-0971-2 (ePDF)

În seria *Studienkurs Religion* a Editurii Nomos din Germania, serie din care am recenzat de curând și lucrarea lui Martin Baumann și Alexander-Kenneth Nagel, intitulată *Religion und Migration*, a apărut și un volum dedicat comparatisticii religioase, redactat de Oliver Freiberger, profesor de *Religious studies* la Universitatea din Texas. Ca și celelalte volume din această serie, lucrarea abordează tema într-un mod sistematic, cuprinzător și explicit, sub forma unui curs introductiv adresat studenților, dar având în permanență în vedere și interesul publicului larg.

Lucrarea este structurată pe 6 capitole, fiecare dintre acestea fiind subîmpărțit astfel încât informația să poată fi parcursă în 12 ședințe de curs. Abordarea teoretică este urmată de texte propuse spre lectură și de întrebări și teme practice concepute pentru studenți.

Capitolul 1 definește comparatistica religioasă și oferă reperele necesare pentru o primă orientare în cadrul tematicii. Acesta vorbește despre comparare ca proces recurent în activitatea zilnică, de cele mai multe ori neconștientizat (page